

ÄHTÄRIN KAUPUNKI

Hyväksytty KH 8.12.2008 § 284
Voimaantulo 1.1.2009

KONSERNIOHJE

1 KONSERNIOHJEEN TARKOITUS JA TAVOITE

Ähtärin kuntakonsernilla tarkoitetaan kaupungin sekä yhden tai useamman juridisesti itsenäisen yhteisön muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa kaupungilla yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on määräämisvalta yhdessä tai useammassa yhteisössä (tytäryhteisö).

Määräämisvaltasuhde voi perustua myös siihen, että tytäryhteisöllä yksin tai yhdessä muiden tytäryhteisöjen kanssa on määräämisvalta toisessa yhteisössä.

Konserniohjeilla konsernijohto antaa toimintaohjeet ja -periaatteet sekä täsmentää kaupungin ja kaupunginhallituksen asemaa konsernin johtajana.

2 KONSERNIOHJEEN SOVELTAMISALA

Konserniohje koskee Ähtärin kaupunkia ja sen tytäryhteisöjä.

Konserniohje tulee käsitellä tytäryhteisöjen yhtiökokouksessa tai vastaavassa hallintoelimessä. Näin konserniohje tulee eri yhteisöjä koskevan lainsäädännön mukaan tytäryhteisöjä velvoittavaksi.

Konserniin kuuluvat 31.12.2008 emon lisäksi seuraavat yhteisöt:

Tytäryhteisöt:

Kiinteistö- ja asuntotoiminta

- Kiinteistö Oy Ähtärin Vuokratalot
- Kiinteistö Oy Ouluvesi
- Asunto Oy Kotikulma

Liiketoiminta

- Ähtärin Energia ja Vesi Oy
- Ähtärin Eläinpuisto Oy
- Pirkanpohjasäätiö
- Ähtärin Matkailu Oy
- Ähtärin Liikunnan Tuki Oy

3 KONSERNIOHJAUS JA -JOHTAMINEN

3.1 Konsernijohto ja tehtävät

Kaupungin hallintosäännössä ja johtosäännössä määrätään kunnan viranomaisten tehtävien ja toimivallan jaosta sekä hallinto- ja päätöksentekomenettelystä.

Kaupunginvaltuusto

- määrittelee konsernin omistajapolitiikan
- hyväksyy kaupungin konsernijohtamista koskevat yleiset tavoitteet ja toimintaperiaatteet sekä hyväksyy konserniohjeen
- toimii kaupunkikonsernin toiminnan ylimpänä valvojana
- hyväksyy tavoitteet talousarviossa ja taloussuunnitelmassa koko kaupunkikonsernille
- valitsee edustajan tai edustajat kuntayhtymien yhtymävaltuustoihin ja yhtymäkokoukseen

Konserniin kuuluvat yhteisöt toimivat osaltaan valtuuston asettamien tavoitteiden toteuttajina. Kaupungin edustajien tulee pyrkiä toimimaan tytäryhteisöjen hallintoelimissä siten, että valtuuston asettamat tavoitteet saavutetaan.

Kaupunginhallitus

- ohjaa kuntakonsernia; kaupunginhallituksen vastuuseen kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta sisältyy myös koko konsernin talouden ja toiminnan koordinoititehtävä sekä seuranta
- vastaa, että tytäryhteisöjen valvonta on järjestetty
- antaa konserniohjetta yksityiskohtaisemmat ohjeet tai delegoi ohjeiden antamisvaltuudet kunnan muulle viranomaiselle
- antaa ohjeita kaupunkia eri yhteisöjen ja säätiöiden hallintoelimissä edustaville henkilöille kaupungin kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin
- antaa toimintakertomuksen yhteydessä kaupunginvaltuustolle tiedot tytäryhteisöjen toiminnasta
- seuraa tytäryhteisöjen toimintaa ja tekee tarvittaessa toimenpide-ehdotukset havaitsemistaan epäkohdista

Kaupunginjohtaja

- vastaa kaupunkikonsernin operatiivisesta johtamisesta kaupungin (emoyhteisön) osalta sekä seuraa omistajapolitiikan toteutumista ja ilmoittaa havaitsemistaan epäkohdista ja kehittämistarpeista kaupunginhallitukselle
- toimii kaupungin edustajana tytäryhteisöjen yhtiökokouksissa tai nimittää kokousedustajan
- voi harkintansa mukaan osallistua tytäryhteisöjen hallitusten kokouksiin ja käyttää puheoikeutta niissä.

Osastopäälliköt

- huolehtivat toimialansa tytäryhteisöjen toiminnan seurannasta ja ilmoittavat havaitsemistaan epäkohdista ja kehittämistarpeista kaupunginjohtajalle

3.2 Edustajienvalinta tytäryhteisöjen hallintoelimiin

Tytäryhteisöjen hallintoelimiin edustajia valittaessa edellytetään, että omistajaohjaukseen ja -valvontaan osallistuvilla henkilöillä on liiketaloudellisia ja/tai tytäryhteisön toimialueen asiantuntemusta. Tytäryhteisön hallintoelimeen voidaan myös kutsua oman suostumuksensa perusteella ulkopuolinen asiantuntija. Edustuksella pyritään turvaamaan kompetenssia arvioida tytäryhteisön johdon toimintaa toiminta-ajatuksen, strategioiden ja toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkökulmasta.

Edustajien valinnassa pyritään huomioimaan lisäksi kuntalainsäädännön mukainen poliittinen ja sukupuolen mukainen edustavuus sekä yhteiskunnallinen kokemus.

Kuntalain(52 §) perusteella yhteisöjääviä ei sovelleta kunnan tytäryhteisön hallituksen tai vastaavan hallintoelimen jäseneksi, joka on valittu kunnan edustajaksi. Kun tytäryhteisön asiaa käsitellään kunnan hallinnossa, em. kunnan edustaja ei ole esteellinen, jollei kaupungin ja yhteisön edut ole ristiriidassa tai asian tasapuolinen käsittely vaarannu.

3.3 Edustajien ohjeistaminen ja tietojen antaminen kaupungille

Kuntakonserniin kuuluvan yhteisön sekä kaupungin edustajien yhteisön hallintoelimissä tulee aktiivisesti arvioida yhteisössä käsiteltävien asioiden suhdetta kaupungin ja koko kaupunkikonsernin etuun sekä tarvittaessa saattaa asia kaupunginhallituksen käsiteltäväksi mahdollisten kannanottojen määrittelyä varten.

Tytäryhteisön tulee raportoida toiminnastaan kaupunginhallitukselle vuosittaisen tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yhteydessä sekä lisäksi aina, kun yhteisön toiminnassa on tapahtumassa oleellisia linjaus- tai muita muutoksia tai kun, yhteisön toimintaympäristö on oleellisesti muuttumassa.

Tytäryhteisöissä hallituksen tehtävänä on tytäryhteisön strateginen johtaminen ja jäsenillä on velvollisuus ottaa huomioon yhteisön etu. Kun kaupungilla on sataprosenttinen määräamisvalta, emon ja tytäryhteisön etujen välillä ei voi olla ristiriitaa. Jos yhteisössä on myös muita omistajia, tulee osakkeenomistajien tms. yhdenvertaisuuden periaate ottaa päätöksenteossa ja emon ohjeistuksessa huomioon.

Jos kaupungin edustajana yhtiön hallintoon valittu henkilö on tilanteessa, jossa hän joutuisi toimimaan kaupungin edun vastaisesti, tulee hänen pyytää kaupunginhallitukselta toimiohjeet.

4 TALOUDENHOITOON JA KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAAN LIITTYVÄ OHJEISTUS

Kaupungin konsernitilinpäätöksen tarkoituksena on selvittää ne varat, velat, vastuut ja velvoitteet, jotka kunnalla on omistajuuteen tai sopimukseen perustuen.

Tilikausi ja tilipuitteet

Tytäryhteisön tulee noudattaa kalenterivuoteen sidottua tilikautta.

Tytäryhteisön tulee noudattaa kaupungin tilipuitteita siten, että taseiden ja tuloslaskelmien nimikkeiden sisällöt olisivat mahdollisimman yhdenmukaiset ja yhdistelykelpoiset.

Tasetilit tulee eriyttää siten, että keskinäiset saatavat ja velat voidaan eliminoida.

Tuloslaskelman tilit tulee laatia siten, että keskinäiset tuotot ja kulut sekä näiden oikaisuerät voidaan eliminoida.

Atk- ja muiden järjestelmien kehittämisessä tulee huomioida em. näkökohdat.

Arvotus- ja jaksotusperiaatteet

Tytäryhteisöjen tulee noudattaa kaupungin hyväksymiä arvotus- ja jaksotusperiaatteita.

Tytäryhteisön tulee kaupungin konsernitilinpäätöksen laatimista varten informoida kaupungin hallinto- ja talousosastoa mahdollisista poikkeamista niistä arvotus- ja jaksotusperiaateista, joita noudatetaan kaupungin tilinpäätöksessä. Tällöin on huomioitava erityisesti periaatteet arvonkorotusten suorittamisessa ja vaihto-omaisuuden hankintamenon määrittelyssä sekä yleisen varovaisuusperiaatteen noudattamisessa ja varausten muodostamisessa.

Tytäryhteisöjen tulee soveltuvin osin noudattaa kaupunginvaltuuston hyväksymää suunnitelman mukaisia poistoja koskevaa poistosuunnitelmaa. Tytäryhteisön tulee toimittaa hyväksymänsä poistosuunnitelma kaupungin hallinto- ja talousosastolle.

Kirjanpitovelvollinen, jonka toiminta perustuu kiinteistön hallintaan, saa poistaa käyttöomaisuuden hankintamenon ja muut pitkävaikutteiset menot niiden vaikutusaikana ilman ennalta laadittua suunnitelmaa. Em. yhteisön tulee esittää laskelma em. suunnitelman mukaisista poistoista kaupungin konsernitilinpäätöstä varten.

Tilinpäätöstiedot

Kunkin tytäryhteisön tulee toimittaa tilinpäätöstä koskevat tiedot kaupungin hallinto- ja talousosastolle sekä sille viranomaiselle, joka konserniohjeessa on vastuutettu seuraamaan ao. tytäryhteisön toimintaa. Aineiston tulee sisältää vähintään seuraavat tiedot:

- suunniteltu palvelutuotannon kokonaismäärä (tärkeimmät suoritteet)
- toiminnallinen katsaus, jossa tarkastellaan toimintasuunnitelman toteutumista, poikkeamia ja korjaavia toimenpiteitä
- tulos- ja rahoituslaskelma, tase
- investoinnit
- lainanotto
- tunnuslukuseurantaa

Vastaavat tiedot tulee toimittaa myös talousarvion laadintavaiheessa seuraavan vuoden tilanteesta.

Kaupunginkamreerilla on oikeus antaa tarkempia ohjeita konsernitalinpäätöksen laadintaan liittyen.

5 TILINTARKASTUS

Kaupungin tarkastuslautakunta huolehtii kuntakonsernin hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä. Kaupungin tytäryhteisöjen on suositeltavaa valita tilintarkastajakseen kaupungin tilintarkastustehtävää suorittamaan valittu JHTT-yhteisö tai sen nimeämä tilintarkastaja.

Kaupunki ilmoittaa tytäryhteisöilleen tilintarkastajansa valinnasta ja huomioi tarjouskilpailua suorittaessaan tytäryhtiöidensä tilintarkastuksen suorittamisen edellyttämät näkökohdat.

6 RAHOITUS

Valtuusto päättää kuntakonsernin rahoituksen perusteista. Emoyhteisön kaupunginkamreerilla on vastuu konsernin yhteisen rahoitus- ja lainoituspolitiikan valmistelusta.

Kuntakonsernin taloutta tulee suunnitella ja hoitaa kokonaisvaltaisesti. Konsernin rahoitushuollossa tulee mm. hyödyntää kaupungin luottokelpoisuus ja pyrkiä saamaan volyymietuja. Rahoituksen ja sijoittamisen tulee olla kustannustietoista ja tuottavaa, mutta myös mahdollisimman riskitöntä.

Tytäryhteisöjen tulee ennalta ilmoittaa kaupungille tulevista lainoitustarpeistaan. Lainan ottaminen emolta/emon kautta/muualta tulee sopia yhdessä kaupungin kanssa.

Lainojen takausten osalta tulee tytäryhteisöjen ennen muita vaihtoehtoja tarkistaa mahdollisuus kaupungin omavelkaisen takauksen käyttöön.

Sijoitustoiminnan osalta tytäryhteisöjen tulee noudattaa soveltuvin osin kaupunginvaltuuston hyväksymiä sijoitustoiminnan periaatteita sekä neuvotella ennen sijoituspäätöksen tekoa kaupunginkamreerin kanssa.

7 RISKIEN HALLINTA

Kuntakonsernissa noudatetaan yhtenäistä riskienhallintapolitiikkaa, jonka tulee perustua riittävään riskien kartoitukseen. Kunkin yhteisön suorittaman kartoituksen perustella määritetään ne periaatteet, joiden mukaan vahinkoriskejä siirretään katettavaksi vakuuttamisella. Vakuutuspalvelut pyritään hankkimaan konsernille yhteisen tarjouskilpailun perusteella.

Ähtärin kaupunginhallituksella on toimivalta antaa ohjeita tytäryhteisöille yhtenäiseen riskienhallintaan liittyvissä asioissa.

Tytäryhteisöjen tulee hankkia etukäteen kaupunginhallituksen suostumus:

- toimialan laajentamiseen
- suuriin investointeihin/merkittäviin omaisuuden muutoksiin
- omaisuuden kiinnittämiseen tai muun vakuuden antamiseen
- takauksen antaminen kolmannen osapuolen hyväksi.

8 HENKILÖSTÖPOLITIikka

Tytäryhtiöiden noudattaman henkilöstöpolitiikan tulee peruslinjoiltaan olla kaupungin henkilöstöpolitiikan linjausten mukaista.

Henkilöstöä hankkiessaan tytäryhtiöiden tulee ottaa huomioon konsernin sisäiset resurssit.

Henkilöstökoulutusta suunniteltaessa huomioidaan koko konsernin koulutustarpeet.

Henkilöstön palkkauksen ja muiden sopimusvaraisten etuuksien määrittelyssä noudatetaan yhtenäisiä periaatteita.

9 YHTEISET PALVELUT

Hankkiessaan ja tarjotessaan palveluja kaupungin ja sen tytäryhtiöiden tulee hankintoja ja kilpailutusta koskevan säännösten puitteissa huomioida kokonaistaloudellisuus koko konsernin kannalta.

Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen tulee hankkia tai harkita hankintaa keskitetysti seuraavissa hankinnoissa:

- hankinnat vuosihankintasopimusten puitteissa
- tietotekniikkalaitteet, -palvelut ja -järjestelmät
- puhelinjärjestelmät
- vakuutuspalvelut
- toimitilajärjestelyt

Hankinnoissa tulee kilpailulainsäädännön ja hankintaohjeiden puitteissa huomioida konserniyhteisöjen tarjoamat palvelut.

10 TIEDOTTAMINEN KONSERNIN ASIOISTA

Kuntalain (29 §) mukaan kunnan on sopivin tavoin tiedotettava asukkailleen myös yhteisön tai säätiön toiminnasta. Tämän mukainen tytäryhteisön tiedottamisvastuu on ensisijaisesti yhteisöllä itsellään. Mikäli tiedottamisen aihe liittyy oleellisesti emon tai muiden tytäryhteisöjen toimintaan, tulee tiedottamisesta sopia yhdessä.

Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen tulee soveltuvin osin noudattaa tiedottamisessaan kaupungin tiedottamisen ohjeita.

11 VOIMAANTULO

Tämä ohje otetaan käyttöön 1.1.2009.

